

Ерфан Є. А.

кандидат економічних наук,

*доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Ужгородського національного університету*

Тичак Д. І.

*студентка факультету міжнародних економічних відносин
Ужгородського національного університету*

Erfan Eva

Candidate of Economic Sciences, Docent,

*Associate Professor at the Department of International Economic Relations
of Uzhhorod National University*

Tychak Diana

*Student of Faculty of International Economic Relations
of Uzhhorod National University*

КОНКУРЕНТНА БОРОТЬБА ПРОВІДНИХ ТНК НА СВІТОВОМУ РИНКУ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ

Анотація. У статті досліджено роль ТНК – лідерів світового господарства у сфері виробництва продуктів харчування. Визначено ключові чинники здійснення міжнародної діяльності ТНК: необхідність отримання доступу до природних ресурсів інших країн; пошук ринків збуту; прагнення підвищити ефективність своїх операцій; бажання перемогти у конкурентній боротьбі. Особливу увагу приділено аналізу основних показників діяльності передових ТНК – виробників продуктів харчування, а саме: Nestlé, PepsiCo, Anheuser-Busch InBev, JBS, Tyson Foods, Archer Daniels Midland Company, Mars, Cargill, The Coca-Cola Company, Kraft Heinz Company. Детально досліджено основні сфери діяльності перерахованих ТНК. Визначено основних ТНК – лідерів на світовому ринку продуктів харчування протягом 2015–2019 рр.

Ключові слова: транснаціональні корпорації, світове господарство, харчова промисловість, ТНК-лідери, транснаціоналізація.

Вступ та постановка проблеми. Сьогодні конкурентне середовище змінюється прискореними темпами, тому відповідність рівня динаміки організаційних змін рівню динаміки зовнішнього середовища є визначальним чинником успіху в конкурентній боротьбі, зокрема провідних ТНК у сфері продуктів харчування. Зростання і конкурентоспроможність є одними з найважливіших чинників успіху ТНК. Вибір і розроблення стратегії відіграють важливу роль в успішному розвитку компанії. З огляду на це, великого значення та актуальності набуває аналіз діяльності провідних ТНК у сфері продуктів харчування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження певних аспектів функціонування та розвитку сектору транснаціональних корпорацій, зокрема ТНК у сфері харчування, висвітлюються в роботах вітчизняних та іноземних авторів: О.Г. Білоруса, Д.Г. Лук'яненко, А.В. Щербака, Л.В. Руденко, В.А. Білошапки, О.В. Скавронської, Б.А. Чуба, А. Ругмана, П. Друкера та ін. Але поза їхньою увагою залишаються саме питання конкурентної боротьби сучасних ТНК – лідерів у сфері виробництва продуктів харчування.

Метою даної роботи є аналіз розвитку та особливостей функціонування світових транснаціональних корпорацій у сфері продуктів харчування, визначення їхньої ролі на світовому продовольчому ринку.

Результати дослідження.

Глобалізаційні процеси останніх десятиліть пов'язані з діяльністю транснаціональних корпорацій (ТНК), які об'єктивно виступають потужною силою розвитку світового господарства, а їхня діяльність все більш поширюється далеко за межі країн базування материнських компаній-гігантів.

Під поняттям «транснаціональна корпорація» слід розуміти сучасну форму міжнародної корпорації, що

володіє зарубіжними активами, які отримані на основі прямих іноземних інвестицій, здійснює спільну політику контролю закордонних комплексів виробництва та розподілу продукції з єдиного центру материнської компанії з країни базування, функціонує на принципах корпоративної власності і суттєво впливає на визначену економічну сферу принаймні декількох країн світу [1, с. 47].

Визначальними чинниками здійснення міжнародної діяльності ТНК стають такі мотиви: необхідність отримання доступу до природних ресурсів інших країн; пошук ринків збуту; прагнення підвищити ефективність своїх операцій; бажання перемогти у конкурентній боротьбі. Для цього ТНК купують патенти на новітні технічні розробки і ноу-хау, здійснюють злиття з колишніми суперниками з метою вибудовування перешкод для потенційних конкурентів і реалізації своїх глобальних інтересів [2].

Важливими якісними критеріями ТНК є поведінка компанії, її стратегія менеджменту, одночасна орієнтація на внутрішнє і зовнішнє середовище, відносини зі своїми клієнтами та конкурентами. Крім того, значну роль у становленні національних ТНК відіграє держава. Вона заохочує їхню діяльність у міжнародному масштабі і забезпечує ринки збуту шляхом укладання політичних, економічних, торговельних союзів і міжнародних договорів [3, с. 115]. Варто відзначити, що сьогодні саме транснаціональні корпорації спрямовують вектор економічного розвитку та диктують свої умови господарювання, а також сконцентрують найбільшу кількість іноземних інвесторів та носіїв нових технологій у виробничій та невиробничій сферах.

Особливо варто звернути увагу на ТНК п'ятого покоління, які почали формуватися на початку ХХІ ст. Однією з найважливіших переваг ТНК п'ятого покоління стала технологія, яка є визначальним чинником економічного

Таблиця 1

Топ-10 ТНК на світовому ринку продуктів харчування за обсягами продажів за 2018 р.

Місце	Компанія	Обсяг продажів продуктів харчування, млрд дол. США	Загальний обсяг продажів
1	Nestlé	80,195	93,268
2	PepsiCo Inc.	64,661	64,661
3	Anheuser-Busch InBev	54,619	54,619
4	JBS	46,790	49,775
5	Tyson Foods	40,052	40,052
6	Archer Daniels Midland Company	38,900	64,341
7	Mars	35,000	35,000
8	Cargill	32,500	114,695
9	The Coca-Cola Company	31,856	31,856
10	Kraft Heinz Company	26,259	26,259

Джерело: складено за [5]

зростання. ТНК активно здійснюють прямі іноземні інвестиції у закордонні філії, діляться технологіями і тим самим сприяють розвитку тієї чи іншої галузі господарства і підвищенню її конкурентоспроможності. Характерною рисою ТНК п'ятого покоління є їх функціонування в умовах глобальної конкуренції, особливо це стосується ТНК, які займають лідируючі позиції на світовому ринку продуктів харчування.

Харчова промисловість є однією з провідних галузей промисловості, у якій працюють близько 1 млрд. осіб по всьому світу. Проте, незважаючи на таку масштабність галузі, лише невелика кількість ТНК має на неї величезний вплив, а отже, і певною мірою диктує вибір продуктів харчування. Сайт Food Engineering виділив ТОП-100 ТНК за обсягом продажів продуктів харчування за 2018 р. Особливо варто звернути увагу на перші 10 компаній (табл. 1).

Із наведених у таблиці даних видно, що Nestlé – найбільша компанія світу у сфері виробництва продуктів харчування. За понад 150 років свого існування Nestlé вдалося здобути світове визнання як виробника високоякісних, корисних і безпечних продуктів харчування та завоювати репутацію порядного, відповідального й надійного партнера. Nestlé належать 448 фабрик і промислових підприємств у більше ніж 85 країнах світу. У цій ТНК працюють понад 330 тис осіб. Асортимент Nestlé постійно розширюється і сьогодні налічує близько 8,5 тис. всесвітньо відомих торгових марок. За 2018 р. загальний обсяг продажів продуктів харчування становив 80,195 млрд. дол. США. Продукція Nestlé широко представлена на ринках напоїв, кондитерських виробів, кулінарії, дитячого та спеціального харчування, заморожених продуктів, морозива, готових сніданків та кормів для тварин [6].

Друге місце в рейтингу посідає компанія PepsiCo.

PepsiCo – один із найбільших виробників продуктів харчування та напоїв у світі зі щорічним обсягом продажів 60 млрд. дол. США. Компанія випускає різноманітний асортимент продукції, включаючи 22 бренди, щорічні роздрібні продажі кожного з яких перевищують мільярд доларів. Ключові напрями бізнесу компанії: Frito-Lay (закуски), Quaker (зернові продукти й каші), Pepsi-Cola (напої), Tropicana (соки) і Gatorade (спортивні напої). PepsiCo виробляє різноманітні продукти харчування та напої, які високо ціняться серед споживачів у всьому світі [7].

Компанія Anheuser-Busch InBev посідає третє місце у рейтингу. Це міжнародна пивоварна корпорація, найбільший у світі виробник пива, її частка на світовому ринку оцінюється в 28%. Продукція продається під міжнародними брендами Budweiser, Stella Artois, Corona, Castle, Beck's, Leffe і Hoegaarden, а також під 500 місцевими торговими марками. Обсяг виробництва в 2018 р. становив 613 млн. гектолітрів на суму 54,619 млрд. дол. США [8].

Четверте місце посідає JBS S.A. – бразильська компанія, яка є найбільшою м'ясопереробною компанією у світі, що виробляє яловичину, курятину та свинину, а також продає субпродукти від переробки цього м'яса. У 2018 р. загальний обсяг продажів становив 49,775 млрд. дол. США. Сьогодні JBS налічує понад 400 фабрик та промислових виробництв, має понад 235 тис співробітників. Окрім того, компанія має різноманітний асортимент продукції, в якій представлено десятки визнаних брендів у Бразилії та за кордоном, такі як Swift, Friboi, Seara, Maturatta, Plumrose, Pilgrim's Pride, Gold'n Plump, Gold Kist Farms, Pierce та ін. Продукція компанії продається у 22 країнах світу [9].

Tyson Foods – американська багатонаціональна корпорація, п'ята серед усіх компаній за обсягом продажів харчових продуктів, розташована у Спрингдейлі, штат Арканзас, включає понад 120 тис співробітників. Компа-

нія є другим найбільшим у світі переробником і маркетологом курятини, яловичини та свинини після JBS S.A. та щорічно експортує найбільший відсоток яловичини зі Сполучених Штатів. Разом зі своїми дочірніми компаніями представлена під такими торговими марками, як Jimmy Dean, Hillshire Farm, Sara Lee, Ball Park, Wright Brand, Aidells та State Fair. Загальний обсяг продажів у 2018 р. становив 49,775 млрд. дол. США [10].

Шостою у рейтингу є міжнародна агропромислова компанія Archer Daniels Midland Company – виробник рослинних масел, продуктів харчування (переважно це кукурудза), а також надає різні види послуг для підприємств агрокомплексу. Має понад 270 заводів у всьому світі, а також надає послуги з транспортування продуктів харчування за допомогою дочірньої компанії ADM Trucking Inc. Штаб-квартира знаходиться в м. Чикаго, штат Іллінойс, США. Archer Daniels Midland також відома тим, що вона виробляє у великій кількості біопаливо з кукурудзи. Загалом обсяг продажів продуктів харчування за 2018 р. становив 38,900 млрд. дол. США [11].

Американська продовольча компанія Mars займає сьоме місце у рейтингу. Штаб-квартира знаходиться у м. Маклін, штат Вірджинія. Компанія являє собою виробника продуктів харчування тривалого зберігання, найбільш відома завдяки шоколадним батончикам. Також виробляє корми для домашніх тварин, жувальні гумки, напої, напівфабрикати, консервовані соуси. Основні торгові марки – Mars, Snickers, Milky Way, Twix, M&M's, Dove (шоколад), Pedigree, Uncle Ben's; також корпорації належить серія торгових марок поглиненої компанії Wrigley. Сукупні продажі компанії у 2018 р. становили 35 млрд. дол. США [12].

Компанія Cargill – одна з найбільших світових приватних компаній, що інвестують у харчове виробництво. Компанія веде свою діяльність у 68 країнах світу, займається продажами зерна, олії, цукру, какао-продуктів, яловичини, свинини, м'яса індички та ін. Окрім того, дана ТНК є й великим виробником сільськогосподарської продукції. Загальна чисельність персоналу – 159 тис осіб. Обсяг продажів продуктів харчування за підсумками 2018 фінансового року становив 32,500 млрд. дол. США [13].

Дев'яте місце займає The Coca-Cola Company – американська харчова компанія, найбільший у світі виробник і постачальник концентратів, сиропів і безалкогольних напоїв. Компанія найбільш відома своїм флагманським продуктом Coca-Cola, який продається більше ніж у 200 країнах світу. Компанії також належить п'ять із шести найбільш продаваних світових брендів безалкогольних напоїв: Coca-Cola, Diet Coke, Fanta, Schweppes і Sprite. Обсяг продажів компанії у 2018 р. становив 31,856 млрд. дол. США [14].

The Kraft Heinz Company – американська ТНК, яка виникла після злиття компаній Kraft Foods Inc. і H.J. Heinz

Company. Компанія випускає приправи і соуси, сири та іншу молочну продукцію, заморожені й охолоджені продукти, м'ясо і морепродукти, дитячі харчування. Компанія представлена під такими торговими марками, як Kraft, Oscar Mayer, Heinz, Philadelphia, Lunchables, Velveeta, Planters, Maxwell House, Ore-Ida, Kool-Aid, Jell-O, Plasmon, Pudliszki, Honig та ін. [15].

У табл. 2 можна побачити ТОП-10 ТНК на світовому ринку продуктів харчування за останні п'ять років.

Із наведених даних видно, що протягом останніх п'яти років лідерами на світовому ринку харчування залишалися переважно одні й ті ж ТНК. Компанії Nestle і PepsiCo стабільно займали перші місця, проте в 2019 р. Coca Cola займає третє місце. JBS у 2015–2016 рр. займала третє місце, у 2017 та 2018 рр. – п'яте та четверте місця відповідно і сьогодні є другою після Nestle компанією-лідером за обсягами продажів. Coca Cola займала у 2015 р. п'яте місце, у 2016–2017 рр. – четверте та протягом останніх двох років – дев'яте місце.

Компанія Anheuser-Busch InBev з четвертого та п'ятого місця у 2015–2016 рр. перемістилася на третє у 2017–2018 рр. і сьогодні посідає четверте місце. Archer Daniels Midland Company посідала у 2015 р. шосте місце, у 2016–2017 рр. – сьоме та в 2018–2019 рр. – знову восьмі місця. Корпорація Tyson Foods із сьомого місця у 2015 р. перемістилася на шосте у 2016 та 2017 рр. та протягом останніх двох років займає п'яте місце.

Mondelez International у 2015 та 2016 рр. займала восьме та дев'яте місця, а протягом останніх трьох років не входить до ТОП-10. Компанія Cargill у 2015 р. займала дев'яте місце, у 2016 р. – десяте, у 2017 р. – дев'яте, у 2018–2019 рр. є восьмою у рейтингу. Корпорація Mars у 2015 р. завершувала список ТОП-10, у 2016–2017 рр. була на восьмому місці та останні два роки посідає сьоме місце. За останній рік у рейтингу ТОП-10 з'являється Kraft Heinz Company, яка займає останнє місце та стає одним з успішних гравців на світовому ринку продуктів харчування.

Висновки. Розвиток економічних відносин між країнами в умовах транснаціоналізації світової економіки характеризується різким зростанням впливу ТНК на міжнародний розподіл праці. За короткий час ТНК перетворилися на самостійних акторів на світовій арені нарівні з національними державами. Особливе місце серед них належить ТНК, які функціонують у сфері виробництва

Таблиця 2

ТНК – лідери на світовому ринку продуктів харчування за 2015–2019 рр.

№	Рік				
	2015	2016	2017	2018	2019
1	Nestlé	Nestlé	Nestlé	Nestlé	Nestlé
2	PepsiCo Inc.	PepsiCo Inc.	PepsiCo Inc.	PepsiCo Inc.	JBS
3	JBS	JBS	Anheuser-Busch InBev	Anheuser-Busch InBev	PepsiCo Inc.
4	Anheuser-Busch InBev	The Coca-Cola Company	The Coca-Cola Company	JBS	Anheuser-Busch InBev
5	The Coca-Cola Company	Anheuser-Busch InBev	JBS	Tyson Foods	Tyson Foods
6	Archer Daniels Midland Company	Tyson Foods	Tyson Foods	The Coca-Cola Company	Archer Daniels Midland Company
7	Tyson Foods	Archer Daniels Midland Company	Archer Daniels Midland Company	Mars	Mars
8	Mondelez International	Mars	Mars	Cargill	Cargill
9	Cargill	Mondelez International	Cargill	The Coca-Cola Company	The Coca-Cola Company
10	Mars	Cargill	Kraft Heinz Company	Kraft Heinz Company	Kraft Heinz Company

Джерело: складено за [16]

продуктів харчування. У ході дослідження проаналізовано основні напрями діяльності цих корпорацій та визначено, що абсолютними лідерами впродовж останніх років залишаються Nestle, PepsiCo Inc., Anheuser-Busch InBev, JBS,

Tyson Foods, Archer Daniels Midland Company, Mars, Cargill, The Coca-Cola Company, Kraft Heinz Company, що зумовлено високою якістю їхньої продукції та новітніми технологіями, які вони використовують у своєму виробництві.

Список використаних джерел:

1. Павлюк Т.С., Діденко М.В. Аналіз розвитку світових ТНК: досвід для України. *Економіка та суспільство*. 2018. № 5. С. 46–52.
2. Стратегія діяльності ТНК у сучасній світовій економіці. URL : https://studme.com.ua/150009206929/ekonomika/strategiya_deyatelnosti_tnk_sovremennoy_mirovoy_ekonomike.htm (дата звернення: 10.09.2019).
3. Пєнська І.О. Особливості впливу ТНК на економічний розвиток України. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2015. № 3(80). С. 114–124.
4. Якубенко І.М. Сучасні тенденції управління комунікаціями підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2017. № 2. С. 89–95.
5. Top 100 Food & Beverage Companies. URL : <https://www.foodengineeringmag.com/2019-top-100-food-beverage-companies> (дата звернення: 15.09.2019).
6. Nestlé в світі. URL : <https://www.nestle.ua/aboutus/globalpresence> (дата звернення: 16.09.2019).
7. PEPSICO – про компанію. URL : <http://pepsico.ua/company/> (дата звернення: 18.09.2019).
8. Anheuser-Busch InBev. URL : <https://www.ab-inbev.com> (дата звернення: 18.09.2019).
9. JBS – Corporate Information. URL : <https://jbs.infoinvest.com.br/static/enu/perfil-corporativo.asp?idioma=enu> (дата звернення: 22.09.2019).
10. Tyson Foods. URL : <https://www.tysonfoods.com> (дата звернення: 24.09.2019).
11. Archer Daniels Midland Company. URL : <https://www.adm.com> (дата звернення: 28.09.2019).
12. Mars. URL : <https://www.mars.com> (дата звернення: 30.09.2019).
13. Cargill – Helping the world thrive. URL : <https://www.mars.com> (дата звернення: 30.09.2019).
14. The Coca-Cola Company. URL : <https://www.coca-cola.com> (дата звернення: 10.10.2019).
15. The Kraft Heinz Company. URL : <https://www.kraftheinzcompany.com> (дата звернення: 15.10.2019).
16. The 2019 Top 100 Food & Beverage Companies. URL : <https://www.foodengineeringmag.com/articles/98481-the-2019-top-100-food-beverage-companies> (дата звернення: 18.10.2019).

References:

1. Pavljuk T.S., Didenko M.V. (2018) Analiz rozvytku svitovykh TNK: dosvid dlja Ukrainy [Analysis of the development of world TNCs: experience for Ukraine]. *Ekonomika ta suspiljstvo*, no. 5, pp. 46–52.
2. Strateghija dijalnosti TNK u suchasnij svitovij ekonomici. [Electronic resource]. Available at: https://studme.com.ua/150009206929/ekonomika/strategiya_deyatelnosti_tnk_sovremennoy_mirovoy_ekonomike.htm (accessed: 10 September 2019).
3. Pjensjka I.O. (2015) Osoblyvosti vplyvu TNK na ekonomichnyj rozvytok Ukrainy [Features of influence of TNCs on the economic development of Ukraine]. *Zovnishnja torghivlja: ekonomika, finansy, pravo*, vol. 3, no. 80, pp. 114–124.
4. Jakubenko I.M. (2017) Suchasni tendenciji upravlinnja komunikacijamy pidpryjemstva [Current trends in enterprise communications management]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*. no. 2, pp. 89–95.
5. Top 100 Food & Beverage Companies [Electronic resource]. Available at: <https://www.foodengineeringmag.com/2019-top-100-food-beverage-companies> (accessed: 15 September 2019).
6. Nestlé v sviti [Electronic resource]. Available at: <https://www.nestle.ua/aboutus/globalpresence> (accessed: 16 September 2019).
7. PEPSICO – pro kompaniju [Electronic resource]. Available at: <http://pepsico.ua/company/> (accessed: 18 September 2019).
8. Anheuser-Busch InBev [Electronic resource]. Available at: <https://www.ab-inbev.com> (accessed: 18 September 2019).
9. JBS – Corporate Information [Electronic resource]. Available at: – Режим доступу: <https://jbs.infoinvest.com.br/static/enu/perfil-corporativo.asp?idioma=enu> (accessed: 22 September 2019).
10. Tyson Foods [Electronic resource]. Available at: <https://www.tysonfoods.com> (accessed: 24 September 2019).
11. Archer Daniels Midland Company [Electronic resource]. Available at: <https://www.adm.com> (accessed: 28 September 2019).
12. Mars [Electronic resource]. Available at: <https://www.mars.com> (accessed: 30 September 2019).
13. Cargill – Helping the world thrive [Electronic resource]. Available at: <https://www.mars.com> (accessed: 30 September 2019).
14. The Coca-Cola Company [Electronic resource]. Available at: <https://www.coca-cola.com> (accessed: 10 October 2019).
15. The Kraft Heinz Company [Electronic resource]. Available at: <https://www.kraftheinzcompany.com> (accessed: 15 October 2019).
16. The 2019 Top 100 Food & Beverage Companies [Electronic resource]. Available at: <https://www.foodengineeringmag.com/articles/98481-the-2019-top-100-food-beverage-companies> (accessed: 18 October 2019).

КОНКУРЕНТНАЯ БОРЬБА ВЕДУЩИХ ТНК НА МИРОВОМ РЫНКЕ ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ

Аннотация. В статье исследована роль ТНК – лидеров мирового хозяйства в сфере производства продуктов питания. Определены ключевые факторы осуществления международной деятельности ТНК: необходимость получения доступа к природным ресурсам других стран; поиск рынков сбыта; стремление повысить эффективность своих операций; желание победить в конкурентной борьбе. Особое внимание уделено анализу основных показателей деятельности передовых ТНК – производителей продуктов питания: Nestlé, PepsiCo, Anheuser-Busch InBev, JBS, Tyson Foods, Archer Daniels Midland Company, Mars, Cargill, The Coca-Cola Company, Kraft Heinz Company. Подробно исследованы основные сферы деятельности перечисленных ТНК. Определены основные ТНК – лидеры на мировом рынке продуктов питания в течение 2015–2019 гг.

Ключевые слова: транснациональные корпорации, мировое хозяйство, пищевая промышленность, ТНК-лидеры, транснационализация.

THE COMPETITION OF LEADING TNCs IN THE GLOBAL FOOD MARKET

Summary. The role of TNCs - the leaders of the world economy in the field of food production is investigated in the article. During the research, the key factors for the implementation of TNC's international activities were identified: search for markets; the desire to improve the efficiency of their operations; the desire to win the competition. The article also identifies that an important qualitative criterion of TNCs is the behavior of the company, its management strategy, simultaneous orientation to the internal and external environment, relationships with its customers and competitors. Particular attention is paid to fifth generation TNCs, which began to emerge in the early 21st century, and today are the main generators and disseminators of scientific ideas and concepts. It is determined that multinational corporations actively make foreign direct investments in foreign affiliates, share technologies and thereby increase the technological level of foreign affiliates and contribute to the development of a particular branch of the economy and increase its competitiveness. It has been investigated that fifth generation TNCs are characterized by their functioning in the context of global competition, especially for TNCs, which occupy a leading position in the global food market. Particular attention is paid to the analysis of key performance indicators of advanced TNC food producers, namely: Nestlé, PepsiCo Inc. Anheuser-Busch InBev, JBS, Tyson Foods, Archer Daniels Midland Company, Mars, Cargill, The Coca-Cola Company, Kraft Heinz Company. The main areas of activity of the above-mentioned TNCs are investigated in detail. The article also identifies the major TNC leaders in the global food market during 2015-2019. It was determined that the development of economic relations between countries in the context of transnationalization of the world economy is characterized by a sharp increase in the influence of TNCs on the international division of labor. In a short time, TNCs became independent actors on the world stage at the level of nation states. Transnational corporations working in the food industry occupy a special place among them.

Key words: transnational corporations, world economy, food industry, TNC leaders, transnationalization.